

Nazio Defentsako Batzordearen erabakia, 1936ko irailaren 29an:

Razones de todo linaje señalan la alta conveniencia de **concentrar en un solo poder** todos aquellos que han de conducir a la victoria final y al establecimiento, consolidación y desarrollo del nuevo Estado, con la asistencia fervorosa de la Nación.

En consideración a los motivos expuestos, y segura de interpretar el verdadero sentir nacional, esta **Junta**, al servicio de España, promulga el siguiente

DECRETO

- 1.- (...) se nombra **Jefe del Gobierno** del Estado Español al Excmo. Sr. **General de División** D. Francisco Franco Bahamonde, quien **asumirá todos los poderes** del nuevo Estado.
- 2.- Se le nombra asimismo **Generalísimo de las fuerzas nacionales de tierra, mar y aire**, y se le confiere el **cargo de General Jefe de los Ejércitos de operaciones**.
- 3.- Dicha proclamación será revestida de forma solemne, ante representación adecuada de todos los elementos nacionales que integran este **movimiento liberador**, y de ella se hará la oportuna **comunicación a los Gobiernos Extranjeros**.

SARRERA

Zer: Francok botere guztiak bereganatzea justifikatzen duen dekretua

Noiz/Garaia: 1936ko irailaren 29an, Gerra Zibila hasi eta hilabete gutxira

Nork: Nazio Defentsarako Batzordeak, bando nazionaleko jeneralek osatua

Nori: espainiako herriari (publikoa)

Mota: juridikoa kutsu politikoarekin / historikoa

ANALISIA

Bi zati:

Lehenengo zatia: sarrera

- Guda irabazteko zuzendaritza politiko eta militar bakar baten beharrezkotasuna adierazi.
- Estatu edota sistema politiko berri baten hastapena iragarri.

Bigarren zatia: dekretua

- Frankok eskuratzen dituen botere guztiak zerrendatzen dira: gobernu zein estatu burutza, botere militarra eta Espainaren errepresentazioa gobernu atzerritarrekiko bai eta espainar herriarekiko.
- Francisco Franco izendatzen dute jeneral goren eta bere esku geratzen da botere osoa kontzentratu.
- Dekretu hau nazioaretan komunikatuko dela adierazten da (“se hará la oportuna comunicación a los Gobiernos Extranjeros”)

TESTUINGURUA

Aurrekariak: II. Errepublika

- Gizarte-tentsioa eta polarizazioa: bi urtez gobernu erreformista batek agindu eta beste bi urtez eskuindar antierreformistak, ondorioz, egoera guztiz polarizatua zegoen.
- 1936ko otsaileko hauteskundeak: Fronte Popularrak irabazi ezkerreko alderdiak batuz, CEDA eskuindarra ahuldua beste batzuen artean ustelkeria kasuengatik.
- Jeneral militarren artean konspirazio militarra prestatzen hasi.
- Testuinguru horretan kokatu Estatu kolpea: Sanjurjok zuzendua
- Uztailaren 17an golpe militarra Melillan, hurrengo egunean penintsulan, jeneralak lurralde ezberdinetan banandurik (Mola Nafarroan, adibidez).
- Altxamendua Espainiako leku orotara hedatu, porrotaren ondorioz, Gerra Zibila hasi.
- Lurralde batzuk matxinatuen esku geratu, beste batzuk, Errepublikaren alde.
- Gerraren garapenarekin, Madrilgo Gobernua Valentziara joan eta ondoren Bartzelonara.

Garaikoa:

- Alde nazionaleko militar matxinatuek nazio defentsarako batzordea sortu Burgosen, guda hasieran (uztailean).
- Helburua: alde nazionala garaipenerantz zuzentzea.
- Bando nazionala Gerra irabazten, batik-bat kanpo laguntza zeukatelako (Alemania nazia, Italia faxista eta Salazarren Portugal) eta errepublikarrak baino hobeto antolatuak zeudelako (errepublikarrek ezkerren arteko ezberdintasunak zirela eta tira-birak izan zituzten antolatzeko eta armak banatzeko, gainera armen inguruko jakintza gutxiago zuten).
- Estatu kolpea eman zenean hain garbi ez zegoen arren, Sanjurjo eta Molaren heriotza zela eta, Franco botereak bereganatzen joan zen, dekretuan ikusten den bezala botere guztiak bereganatu arte.

Ondorengoak:

- Gerra aurrera zihoan heinean lurralde gehiago bereganatu zituen bando nazionalak, Madrid hartzea lortu arte.
- Hala, gerra 1939an bukatu zen eta Francoren diktadura hasi zen, 1975ean bukatuko zena bere heriotzarekin.
- Erregimenean errepresio handia ezarri zen, honen aurkako donoren aurka: errepublikarrak, gorriak, errepublikako soldaduak, irakasleak, nazionalistak...
- Botere guztiak pertsona batek izatea erregimen totalitarioaren ezaugarri nagusia zen, diktadura pertsonal bat izan baitzen Francorena, hasieran faxista eta gero hontatik aldendu zena irekitze prozesu baten bidez.

GARRANTZIA

- Diktaturaren oinarria erakusten du: botere guztiak pertsona batengan kontzentratzea. Bada, erregimen faxista bat zenez gero, hau posiblea zen.
- Gainera, diktadura osoan zehar mantendu zuen hau.
- Erregimenaren historia ulertzeko garrantzitsua.
- Nahiz eta estatu kolpean oraindik ez zegoen hain garbi, hemen jada ikusten da Franco dela botere guztiak bereganatuko dituen, Sanjurjo eta Mola hil baitira.